

การสัมมนาและจัดนิทรรศการเพื่อการออกแบบ

รายวิชาการสัมมนาและจัดนิทรรศการเพื่อการออกแบบช่วยเตรียมความพร้อมผู้เรียนในด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการประกอบวิชาชีพ การศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริง การอภิปรายผลและนำเสนองานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นด้านงานออกแบบ การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงาน การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะการทำงานในการจัดงานนิทรรศการ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ความหมาย วัตถุประสงค์ ประโยชน์ ประเภท รูปแบบ หลักการ และกระบวนการการสัมมนาและจัดนิทรรศการเพื่อการออกแบบ

ความหมาย

การสัมมนาและการจัดนิทรรศการมีความหมายหลายอย่างที่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากการจัดแสดงทั้งสองมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคม ด้วยการเผยแพร่และถ่ายโอนความรู้ไปในวงกว้างให้ได้ประโยชน์ที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการจัดแสดงตามลักษณะ วัตถุประสงค์ หรือสถานที่ ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ชมไม่มากก็น้อย โดยมีผู้ให้นิยามและความหมายไว้ ดังนี้

สัมมนา หมายถึง การประชุม การอภิปรายผล การฝึกอบรม

นิทรรศการ หมายถึง การรวบรวมเพื่อจัดแสดงผลงาน กระตุ้นความสนใจ ด้วยสื่อส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้

นิทรรศการ หมายถึง การให้การศึกษาอย่างหนึ่งด้วยการแสดงงานให้ชม เป็นการจัดแสดงและนำไฮไลท์เด่นวัสดุรวมถึงวัสดุต่างๆ ที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่ผู้ชมสามารถสัมผัส เรียนรู้ ทดลองใช้ หรือมีกิจกรรมเสริมประกอบ นิทรรศการเป็นสื่อในการให้การศึกษา ความรู้ความเข้าใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจ ตอบสนองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ชมให้บรรลุสู่เป้าหมายในเรื่องนั้นๆ

นิทรรศการ หมายถึง การแสดงเพื่อให้ประโยชน์ทางการศึกษาด้วยการนำเอาวัสดุ อุปกรณ์หรือผลงานต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยของจริง สิ่งจำลอง ภาพถ่าย และแผนภูมิต่าง ๆ นำมาจัดแสดงเพื่อเป็นการสื่อสารทางความคิด และความรู้ให้กับบุคคลในระดับต่างๆ ในการจัดเตรียมจะต้องจัดเตรียมให้เป็นหมวดหมู่ มีระเบียบเรียบร้อย ดูง่าย และคำนึงถึงความแจ่ม ชัด เพื่อให้ได้ความรู้อย่างแท้จริง ช่วยให้ผู้ชมมีความเข้าใจในข้อมูลโดยใช้ข้อความสั้นๆ อธิบายประกอบ นิทรรศการจัดเป็นลักษณะของทัศนศึกษาอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการให้การศึกษาทางตา ทางหู และทางเสียง

นิทรรศการทางทัศนศิลป์ หมายถึง การแสดงผลงานทางศิลปะ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุ 2 มิติ 3 มิติ และวิธีการต่าง ๆ ผสมผสานกันการแสดงผลงานศิลปะนั้นอาจเป็นผลงานประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภทรวมกันก็ได้ เช่น ภาพเขียน ภาพปั้น แกะสลัก ภาพ พิมพ์ เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ชมได้รับความรู้ความเข้าใจ มีโอกาสได้ชื่นชม

ผลงานศิลปะประเภทต่างๆ ที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย มาจัดแสดงไว้อย่างเป็นระเบียบในที่เดียวกันพร้อมข้อมูลรายละเอียด ประวัติความเป็นมา เพื่อเป็นพื้นฐานทางการศึกษาและการค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและค่านิยมที่ดีแก่ผู้ชมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดความสำนึกในการรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์คุณค่าของศิลปะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า สัมมนา หมายถึง การรวมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่มีความสนใจเหมือนกันหรือคล้ายกัน รวมทั้งประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์กับผู้ร่วมงาน นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงเพื่อนำเสนอและถ่ายทอดผลงาน ความรู้ และสิ่งต่างๆ อย่างเป็นระเบียบ แปลกใหม่ น่าสนใจ ที่ต้องการเผยแพร่ในวงกว้างให้เป็นที่รู้จักและได้รับการสนับสนุน

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาและจัดนิทรรศการ

การสัมมนาและจัดแสดงนิทรรศการมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของการจัดงาน โดยทั่วไปผู้จัดต้องทำความเข้าใจได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการ ดังนี้

1. เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ชม โดยพยายามให้ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรงมากที่สุด
2. เพื่อให้ผู้ดูสามารถรับรู้รูปแบบและเรื่องราวหลาย ๆ สิ่งพร้อมกันในเวลาเดียวกัน
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกที่ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้จัดและผู้ชม ซึ่งนับเป็นการถ่ายทอดและการเรียนรู้วิธีหนึ่ง
4. เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในความคิดที่เป็นนามธรรมไปสู่ความคิดที่เป็นรูปธรรม
5. เพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ชม ทั้งด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย ให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ของผู้จัด

วัตถุประสงค์ของนิทรรศการถาวร

1. เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชม เนื้อหาสาระทางวิชาการ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเพื่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของ ประเทศ พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในทะเล หอศิลป์ พีระศรี ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมวิชาการศิลปะของชาติ
2. เพื่อกระตุ้นและชักจูงความคิดของผู้ชมในเรื่องที่ต้องการสร้างสำนึกทางการเมืองของประเทศชาติ เช่น พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้ง ของ สิงคโปร์
3. เพื่อความบันเทิง สนุกสนาน เช่น เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ดิสนีย์แลนด์ของอเมริกา และญี่ปุ่น
4. เพื่อแสดงความเป็นอารยประเทศ ประเทศด้อยพัฒนามากๆ จะไม่สามารถจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ถาวรไว้เป็นเกียรติยศและชื่อเสียง ของประเทศ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถาบันสมิธโซเนียนของอเมริกา พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งของมาตามทรูโซ ประเทศอังกฤษ พิพิธภัณฑ์ทางทะเลก็ มีเพียงบางประเทศในโลกเท่านั้น นอกจากนี้นิทรรศการถาวร มีจัดในลักษณะพิพิธภัณฑ์โรงเรียน ในโรงเรียนหลายแห่ง พิพิธภัณฑ์ส่วนบุคคล และหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เช่น ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ทุกแห่ง พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งของไทย พิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของนิทรรศการชั่วคราว

1. เพื่อสร้างความสนใจของผู้ชมในเรื่องที่จัดแสดง เช่น การป้องกันโรคขาดสารอาหารการวางแผนครอบครัว การป้องกันการยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์
2. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น พิพิธภัณฑสถาน อาจจัดนิทรรศการชั่วคราวเพื่อชักจูงให้ประชาชนเข้าชมพิพิธภัณฑสถาน เช่น สปีดอาร์ เครื่องแต่งกายไทย ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นิทรรศการของขวัญของกานัลในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ หรือเทศกาลตรุษจีน เพื่อชักจูงผู้ชมให้ เข้ามาในห้างสรรพสินค้า
3. เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารบางอย่างแก่ผู้ชม เช่น เรื่องโรคเอดส์ ของสาธารณสุขจังหวัด นิทรรศการการอนุรักษ์สัตว์น้ำฝั่งทะเลตะวันตก
4. เพื่อเน้นความสำคัญของเทศกาล หรือวาระพิเศษ เช่น นิทรรศการวันเด็กแห่งชาติ นิทรรศการเลี้ยงไหมในงานเทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยวของจังหวัดขอนแก่น
5. เพื่อความบันเทิงสนุกสนาน เช่น งานอะเมซิ่งอีสาน จังหวัดขอนแก่น นิทรรศการของเล่นในห้างสรรพสินค้า
6. เพื่อให้ความรู้เฉพาะเรื่องแก่ผู้ชม เช่น นิทรรศการ เรื่องโรคเอดส์ นิทรรศการเรื่องพิษภัยของบุหรี่ย เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของนิทรรศการเคลื่อนที่

1. เพื่อเสนอนิทรรศการแก่ผู้ชมได้กว้างขวาง และให้ความสะดวกแก่ผู้สนใจได้ถึงพื้นที่
2. เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัด เพราะสื่อมักมีรูปแบบถาวร เพียงแต่ไปจัดเป็นแบบชั่วคราวในพื้นที่หนึ่งๆ
3. เพื่อสะดวกในการจัดเพราะองค์ประกอบของสื่อเตรียมพร้อมค่อนข้างสมบูรณ์อยู่แล้วจัดได้ง่ายในแต่ละครั้ง

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาและจัดนิทรรศการที่แตกต่างกันไปในนั้น ทำให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปด้วยตามวัตถุประสงค์ของการจัดงานแต่ละประเภท ซึ่งเป็นประโยชน์ให้กับผู้ชมอย่างมากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประโยชน์ของงานสัมมนาและนิทรรศการ

การจัดสัมมนาและจัดนิทรรศการ

การจัดนิทรรศการนับว่ามีประโยชน์มากเพราะเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง คือเป็นการให้การศึกษาทางตา ทางหู และทางการสัมผัส แก่ผู้ชมโดยไม่ต้องมีผู้รู้ หรือครูมาบรรยายให้ฟัง เพราะมีตัวอักษรบรรยาย มีภาพประกอบ มีของจริงหรือของจำลองให้เป็น ชัดเจน จึงเป็นการให้ความรู้ที่เกิดคุณค่า เป็นการช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการอยากรู้ อยากเห็น อยากศึกษา ในขณะที่เดียวกันทำให้ผู้ชมเกิดความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการจัดนิทรรศการยังเป็นบ่อเกิดของความสามัคคีอีกด้วย เพราะการจัดนิทรรศการจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงเป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบของหมู่คณะของกลุ่มทำงาน เป็นการส่งเสริมให้ผู้จัดทำได้มีโอกาสทำงาน ร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความราบรื่นเรียบร้อย ดังนั้นประโยชน์ของการจัดนิทรรศการ จึงพอสรุปได้ดังนี้

1. นิทรรศการช่วยรวบรวมสิ่งแสดงต่างๆ มาไว้ในที่แห่งเดียวกัน เช่น รูปภาพของจริง ตัวอย่าง หุ่นจำลอง การสาธิต จะทำให้ สะดวกต่อการศึกษาหาความรู้ของผู้ที่สนใจซึ่งหาจากที่อื่นได้ยาก

2. นิทรรศการช่วยนำความคิดและข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในที่ต่างๆ มารวมเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะมีการร่วมกันจัดจากหลายๆ หน่วยงาน ก็ยิ่งจะมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ดูสามารถเลือกหาข้อมูลที่ตนต้องการได้ง่าย
 3. นิทรรศการสามารถแสดงความคิดที่อยู่ในลักษณะนามธรรม (Abstract) ซึ่งเข้าใจได้ยากให้ออกมาในลักษณะของรูปธรรมที่ผู้ดู สามารถเข้าใจได้ เช่น ข้อมูลที่เป็นตัวเลขก็นำมาแปลงให้เป็นลักษณะกราฟ แผนภูมิ หรือนำของจริงมาให้ดูด้วยตา ฟังด้วยหูของตนเอง จะทำให้ผู้ดูเกิดความประทับใจและจดจำได้นาน
 4. นิทรรศการช่วยกระตุ้นความสนใจในสิ่งที่แปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิทยากรอื่นๆ ทดลองนำไปปฏิบัติต่อไป
 5. นิทรรศการช่วยส่งเสริมการแสดงออกในลักษณะของการร่วมมือกันจัดแสดงระหว่างบุคลากรหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนการ ให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง อาทิ ให้ทดลองใช้สิ่งของที่นำมาแสดงในงาน
 6. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสนใจให้แก่ผู้ชมได้อย่างมีสมาธิ การจัดนิทรรศการจะช่วยให้ผู้ชมเกิดสมาธิ นิทรรศการสามารถดึงความสนใจเฉพาะเรื่องได้เป็นอย่างดี
 7. เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่จัดนิทรรศการ ช่วยให้ผู้ชมมองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น
 8. ช่วยกระตุ้นหรือสร้างความสนใจ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ในเรื่องที่ได้ดูจากนิทรรศการ
 9. ในการศึกษาเล่าเรียน ถ้าให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้จัดนิทรรศการด้วยตนเอง จะช่วยส่งเสริมการแสดงออก และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และทำให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น
 10. สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การจัดแสดงนิทรรศการในการให้การศึกษา ผู้จัดยังคาดหวังให้ผู้รับรู้อาจนำความรู้ที่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
 11. ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อสร้างประสบการณ์และพัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับรู้อให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์
 12. เพิ่มพูนความรู้ในเรื่องที่จัดนิทรรศการ เพราะการจัดนิทรรศการช่วยมองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น และสามารถดึงดูดความสนใจเฉพาะเรื่องได้เป็นอย่างดี
- ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้จัดและผู้ชมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากงานแสดงจบลง

ประเภทของงานสัมมนาและนิทรรศการ

การสัมมนาและจัดแสดงนิทรรศการ แบ่งได้เป็นหลายประเภทตามวัตถุประสงค์ วิธีการจัดแสดง และตามสถานที่จัดแสดง ซึ่งทำให้เกิดการออกแบบงานแสดงที่แตกต่างกันไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้สถานที่ การจัดเตรียมงานต่างๆ ตั้งแต่การกำหนดแนวคิดในการออกแบบ การเลือกสถานที่ รูปแบบของการจัดงาน กำหนดธีมงาน สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ กิจกรรมภายในงาน วัสดุ อุปกรณ์ และอื่นๆ ที่ต้องเตรียมพร้อม ส่วนสำคัญอันดับแรกๆ คือ ประเภทของงานที่ต้องการจัด โดยประเภทของงานสัมมนาจะเป็นการจัดประชุมในรูปแบบต่างๆ ส่วนใหญ่นิทรรศการนั้นแบ่งได้ ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะของวิธีการจัดแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 นิทรรศการถาวร (Permanent Exhibition) หมายถึงนิทรรศการที่จัดแสดงเรื่องราวเดิมๆ ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นที่รวบรวมสิ่งแสดง ของที่ใช้จัดอาจจะเป็นของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ ฯลฯ ที่นำมาแสดงนั้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบ และวิธีการ จัดอยู่ในอาคารหรือสถานที่เดิม ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้ชมสามารถเข้ามาชมได้ตลอดเวลา เพื่อศึกษาหรือหาความรู้/เพลิดเพลิน เช่น พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาทั้งทางประวัติศาสตร์ศิลป์ โบราณคดี ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย เป็นต้น

1.2 นิทรรศการชั่วคราว (Non Permanent Exhibition) คือการจัดนิทรรศการเป็นครั้งคราวในวาระโอกาสหรือเทศกาลพิเศษเพื่อแสดงความรู้ใหม่ๆ แผนงานพิเศษ วาระในวันสำคัญต่างๆ ของหน่วยงาน นิทรรศการชั่วคราวอาจจัดแสดงในสถานที่เดิมเป็นประจำ แต่สื่อที่นำมาแสดงชุดนั้นๆ จัดอยู่ไม่นาน อาจเป็นสัปดาห์หรือสองสามเดือนก็เปลี่ยนใหม่ หรือเลิกไป

1.3 นิทรรศการเคลื่อนที่ นิทรรศการเคลื่อนที่ หมายถึง นิทรรศการที่จัดขึ้นเป็นชุดสำเร็จ เพื่อแสดงในหลายๆ สถานที่ หมุนเวียนกันไป รูปแบบและสื่อหลักที่นำมาแสดง เป็นแบบเดิม วัตถุประสงค์ในการจัดเป็นแบบเดิม อาจมีสิ่งของหรือการแสดงผลประกอบเพิ่มเติมในบางครั้ง ส่วนสถานที่จัดก็หมุนเวียน เปลี่ยนไปเรื่อย อาจเคลื่อนที่ไปต่างจังหวัดหรือจังหวัดเดียวกันแต่เปลี่ยนชุมชนที่นำไปแสดง เช่น นิทรรศการศิลปะ นิทรรศการตราไปรษณียากร ในการเคลื่อนที่ก็จะร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่นซึ่งหน่วยงานหลักก็คือ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดที่ไปจัด

2. แบ่งตามลักษณะของสถานที่จัด มี 3 ประเภท คือ

2.1 นิทรรศการกลางแจ้ง (outdoor exhibition) เป็นการจัดนิทรรศการภายนอกตัวอาคาร และอาจจัดในสนามโดยใช้เต็นท์นิทรรศการประเภทนี้ มีขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับรูปแบบ ลักษณะวิธีจัดด้วย และมีขอบเขตการแสดงกว้างขวาง นิทรรศการกลางแจ้งแบบชั่วคราว อาจจะใช้เต็นท์กาง และยกพื้นขึ้นเพื่อจัดแสดงก็ได้ นิทรรศการกลางแจ้งแบบชั่วคราวนี้ อาจจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กก็ได้ เช่น งานประจำปี งานฉลองเทศกาลปีใหม่ของจังหวัดต่างๆ ก็จัดค่อนข้างใหญ่ แต่หากจัดประกอบงานพิธีอื่นๆ ก็มักเล็กลง นิทรรศการกลางแจ้งแบบเคลื่อนที่ มักเป็นนิทรรศการขนาดเล็กที่สุด เช่น รถเผยแพร่ การทำหมันของโรงพยาบาล ซึ่งอาจมีการฉายภาพยนตร์ สไลด์ หรือวีดิทัศน์ประกอบ เป็นการจัดนิทรรศการขนาดใหญ่ มีผู้ร่วมงานจากหน่วยงาน องค์กรธุรกิจหลายสาขา มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนจำนวนมากได้มีโอกาสเข้าชม โดยจัดในบริเวณที่มีพื้นที่กว้าง เช่น สนามหลวง หรือที่สนามในสถาบันการศึกษา

2.2 นิทรรศการในร่ม (Indoor Exhibition) เป็นนิทรรศการที่จัดแสดงขึ้นภายในอาคาร โดยอาจใช้สถานที่บริเวณส่วนต่าง ๆ เช่น ภายในห้อง เฉลียง ห้องโถง หอประชุม เป็นต้น นิทรรศการที่จัดในบริเวณอาคารหรือจัดสร้างอาคารเพื่อแสดงนิทรรศการโดยวิธี แบบถาวร แบบชั่วคราว หรือแบบเคลื่อนที่ก็ได้ นิทรรศการในร่มแบบถาวร เช่น ในอาคารของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร หรือพิพิธภัณฑ์จังหวัด นิทรรศการในร่มแบบชั่วคราว จัดขึ้นโดยมีระยะเวลาแสดงแน่นอน มีจุดมุ่งหมาย แคบลงแต่เด่นชัด การจัดนิทรรศการประเภทนี้ผู้จัดมีความสะดวกในการเตรียมงานได้ดีกว่าจัดภายนอกอาคาร

2.3 นิทรรศการหมุนเวียน (traveling exhibition) เป็นนิทรรศการหมุนเวียน เปลี่ยนสถานที่จัดแสดง เช่น ผลงานศิลปะที่นักศึกษาในกรุงเทพฯ นำไปจัดแสดงที่เชียงใหม่ สงขลา หรือภาคอีสานหมุนเวียนสลับกันไป เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะและเผยแพร่ให้ผู้ชมในท้องถิ่นได้รู้เห็นเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ บางครั้งนิทรรศการชั่วคราวบางอย่างก็ใช้เป็นนิทรรศการหมุนเวียนด้วย หรือนิทรรศการสัญจร หมายถึง นิทรรศการที่จัดทำเป็นชุดสำเร็จรูปถาวร สามารถเคลื่อนย้ายไปแสดงในที่ต่าง ๆ หมุนเวียนสลับกันไป หรืออาจแสดงในรูปของรถเผยแพร่เคลื่อนที่ (mobile units) ซึ่งจัดแสดงเพียงครึ่งวันหรือหนึ่งวัน นิทรรศการประเภทนี้สามารถเข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก

***นิทรรศการลอยฟ้า เป็นการจัดกลางอากาศ เป็นการแสดงสิ่งประดิษฐ์ เพื่อการค้าหรือประกอบการพาณิชย์ เช่น นิทรรศการบอลรูมนานาชาติ การแสดงบอลรูบบนแบบแปลกๆ เป็นต้น ดังนั้น การเลือกสถานที่จัดนิทรรศการจะเป็นภายนอกหรือภายในนั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมด้านต่าง ๆ เช่น มีบริเวณกว้างขวางพอ มีแสงสว่างส่องได้ทั่วถึง มีทางเข้าออกสะดวก มีอุณหภูมิพอเหมาะไม่ร้อนหรือ เย็นเกินไป มีความสงบปราศจากเสียงรบกวน เป็นต้น (ที่มา: <http://www.digitalschool.club>)

3. แบ่งตามจุดประสงค์การจัดแสดง มี 6 ประเภท

3.1 นิทรรศการทางการศึกษา เป็นนิทรรศการที่มุ่งจัดเพื่อการศึกษาและให้ข้อมูลความรู้ทางวิชาการแก่ผู้ชมโดยเฉพาะ อาจจัดเป็นเฉพาะเรื่องหรือจัดในแบบความรู้กว้างๆ นิทรรศการโดยทั่วไปแทบทุกประเภทจะมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาแฝงอยู่ด้วยเสมอ เช่น นิทรรศการวิทยาศาสตร์การพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเผยแพร่วิชาการการถ่ายภาพเพื่อการพิมพ์และแสดงความก้าวหน้าของการถ่ายภาพและการพิมพ์ นิทรรศการการศึกษาจัดได้ทุกสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์ มุขนิยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ตลอดจนวิทยาศาสตร์ประยุกต์สาขาวิชาต่างๆ

3.2 นิทรรศการทางการตลาด เป็นนิทรรศการอีกแบบหนึ่งที่มีการแพร่หลายพอๆ กับนิทรรศการทางการศึกษา นิทรรศการประเภทนี้อาจจัดในร่มหรือกลางแจ้งก็ได้ แต่เป็นนิทรรศการแบบชั่วคราวเท่านั้น จุดประสงค์เพื่อการซื้อขายสินค้าและการพาณิชย์ นิทรรศการทางการตลาดที่ใหญ่ที่สุด คือ งานมหกรรมการแสดงสินค้านานาชาติ ซึ่งหมุนเวียนจัดในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ระยะเวลาจัด 5-6 เดือน การจัดนิทรรศการทางการตลาด โดยมุ่งขายตรงหรือส่งเสริมการขายเป็นนิทรรศการทางการพาณิชย์ที่นิยมจัดกันมาก ในช่วงทศวรรษนี้นิทรรศการขนาดใหญ่มุ่งขายสินค้าใหญ่ ๆ เช่นเครื่องเรือน บ้าน รถยนต์ ส่วนนิทรรศการขนาดเล็ก บริษัทผู้ผลิตเป็นเจ้าของนิทรรศการเอง อาจจัดปี ละครั้งแต่รวมๆ กันแล้ว แต่ละห้างสรรพสินค้าก็มีการจัดนิทรรศการทางการตลาดกันตลอดปี นิทรรศการ ทางการตลาดอาจจะจัดเพื่อดึงดูดผู้ชมให้เข้ามาในร้านค้า เพื่อซื้อสินค้านั้นๆ หรือสินค้าอย่างอื่นด้วยก็ได้ ซึ่งมีการจัดกันอยู่เสมอๆ ใน ศูนย์การค้าใหญ่ๆ หรือห้างสรรพสินค้าต่างๆ นิทรรศการประเภทนี้มักจัดเล็กๆ เป็นนิทรรศการชั่วคราวมีระยะเวลากำหนดแน่นอนโดยทั่วไปจะจัดในเทศกาลต่างๆ เพื่อการโฆษณาห้างสรรพสินค้าไปด้วย

3.3 นิทรรศการทางการเมือง ในหลายๆ ประเทศทางการเมืองและรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะประเทศกลุ่มสังคมนิยมจะใช้พิพิธภัณฑ์เป็นเครื่องมือปลุกเร้าคน สำนึกทางการเมืองของประชาชนอย่างมาก เช่น พิพิธภัณฑ์แสดงร่องรอยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่กระทำโดยฝ่ายสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชาหรือที่เรียกว่า "กลุ่มเขมรแดง" จัดแสดงโดยรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยรัฐบาลเกาหลีเหนือก็สร้างพิพิธภัณฑ์แสดงหลักฐานการรุกรานของญี่ปุ่นที่กระทำย่ำยีประชาชนเกาหลีอย่างโหดร้าย และหลักฐานการโจมตีของกลุ่มพันธมิตร ต่อเกาหลีเหนือ เมื่อครั้งสงครามเกาหลี จุดมุ่ง

หมายของพิพิธภัณฑ์ก็คือ ปลูกสำนึกของเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีความรู้สึกร่วมกับบรรพบุรุษรุ่นก่อน ซึ่งถูกกดขี่ทำทารุณกรรม นิทรรศการทางการเมืองประเภทชั่วคราวเป็นเครื่องมือและกิจกรรมที่ทรงประสิทธิภาพมากที่สุดใน การ ต่อสู้ในทางการเมือง ในทุกสังคมทุกประเทศทั่วโลก สำหรับประเทศไทยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำจะจัดนิทรรศการประเภทนี้กันเป็นประจำ

3.4 นิทรรศการทางศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม นิทรรศการทางศิลปะ นอกจากจิตรศิลป์ และ ประยุกต์ศิลป์ แล้วยังรวมถึงศิลปะแขนงอื่นๆ ด้วย เช่น ทัศนศิลป์ เครื่องแก้ว งานศิลปหัตถกรรมต่างๆ นิทรรศการวัฒนธรรม นอกจากการจัดแบบถาวรแล้วก็มี การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและอนุรักษ์วัฒนธรรมต่างๆ ด้วย นิทรรศการทางสิ่งแวดล้อมปัจจุบันมีหน่วยงาน สมาคม มูลนิธิสถาบันทางการศึกษาทุกระดับจัดกันแพร่หลาย โดยเฉพาะ การรณรงค์เกี่ยวกับการนำมาใช้ใหม่ นิทรรศการทางศิลปะที่เด่นดังและดีเยี่ยมที่สุดของไทย คือ "นิทรรศการศิลปะอาเซียน" ของ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ เพราะนอกจากเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลป วัฒนธรรมพื้นบ้าน แล้วยังเป็นการเผยแพร่ศิลปะ ของชาติและเป็นการส่งเสริมอาชีพอิสระของประชาชนอีกด้วย ปัจจุบันมีศูนย์ศิลปาชีพ ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศและจำ หน่ายสินค้าศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ

3.5 นิทรรศการทางการทหาร นิทรรศการทางการทหารนิยมจัดแบบถาวร คือ เป็นพิพิธภัณฑ์ทางการ ทหารนั่นเอง การจัดแสดงเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานและเกียรติประวัติการสู้รบ แสดงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทหารและ สร้างความภาคภูมิใจให้กับนานาชาติ

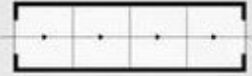
3.6 นิทรรศการเพื่อการประชาสัมพันธ์องค์กร นิทรรศการผลงานของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยี บัณฑิตแสดงเกี่ยวกับผลงานของนักศึกษา การจัดการศึกษาสาขาเวชภัณฑ์ของคณะแพทยศาสตร์ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงบทบาทภาระหน้าที่ของหลักสูตรดังกล่าว

การจัดประเภทของนิทรรศการนั้น จัดได้หลายแบบตามแต่ผู้ใช้พึงประสงค์สำหรับความนิยมต่างๆ แล้ว นิยมแบ่ง ประเภทของนิทรรศการตามลักษณะการจัด คือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว และ นิทรรศการเคลื่อนที่ การกล่าวถึงนิทรรศการตามประเภทของสถานที่ที่จัดแสดงก็มีบ้าง คือ นิทรรศการกลางแจ้งหรือ นิทรรศการในร่ม การแบ่ง ประเภทของนิทรรศการตามวัตถุประสงค์ของการจัดนั้นมักจะกล่าวโดยรวมๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ นิทรรศการเพื่อการศึกษาบนนิทรรศการทางการตลาดและนิทรรศการทางการตลาดที่สำคัญและ กล่าวถึงกันมากที่สุดก็คือ มหกรรมนานาชาติหรืองานเอ็กซ์โป นิทรรศการเพื่อการศึกษาในปัจจุบันนี้มีการจัดอย่างแพร่ หลายทั้งการจัดตามหลักสูตรในบทเรียนและการจัดเพื่อการศึกษามวลชน การจัดนิทรรศการหรือการแสดงผลงานเพื่อให้ ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย คือ ผู้จัดแสดง ได้แก่บุคคลที่เริ่ม ต้นการดำเนินงาน จนกระทั่งสิ้นสุดการจัดแสดงและผู้ชม ได้แก่ บุคคลทั่วไป และกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการจัดนิทรรศการที่ ดี จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งผู้จัดและผู้ชมควบคู่กันไป

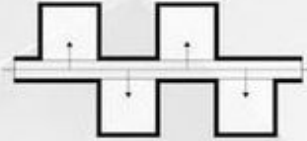
***รูปแบบการจัดนิทรรศการมีอยู่หลายรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามเส้นทางการชมที่จะเลือกใช้ในการจัดแสดงหรือความต้องการ คือ 1.Linear 2.Spinal 3.Serial Progression 4.Centric 5.Courtyard 6.Cloister การเลือกใช้เส้นทางการชมเป็นส่วนหนึ่งในการ ออกแบบ รวมทั้งการสัมพันธ์ขึ้นอยู่กัรูปแบบการจัดรูปแบบการประชุมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดโต๊ะประชุมในงานสัมมนาด้วย ดังนั้น การออกแบบทั้งสองต้องคำนึงถึงสิ่งดังกล่าวข้างต้นเป็นสำคัญ

6 spatial typologies

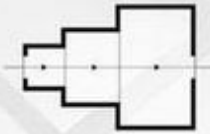
linear

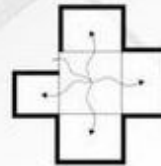
spinal

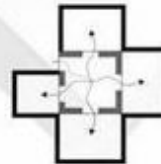
serial progression

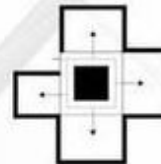
centric

courtyard

cloister

รูปที่ 1 รูปแบบเส้นทางชมนิทรรศการ

ที่มา www.pinterest.com

หลักการจัดองค์ประกอบงานจัดแสดงสัมมนาและนิทรรศการ

หลักการออกแบบเป็นทฤษฎีทางการออกแบบอย่างหนึ่งที่นักออกแบบทุกคนต้องเรียนรู้มาเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สัดส่วนอย่างเหมาะสม

สัดส่วน (proportion) หมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างส่วนประกอบขององค์ประกอบ ภาพที่มีอยู่ เช่น รูปร่างของคน ประกอบไปด้วย ส่วนต่างๆ หลายส่วน ถ้าความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เหล่านี้มีสัดส่วนเหมาะสมกัน ก็จะทำให้รูปร่างดูสวยงาม ถ้ามีส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้สัดส่วนกันกับส่วน อื่นๆ แล้ว ก็เป็นผลให้เป็นความไม่ประสานกันที่ลงตัวสวยงามได้ เรื่องสัดส่วนนั้นจะกำหนดเป็นตัวเลข สำหรับการเรียนของนักศึกษาศิลปะไม่ได้ ส่วนประกอบของส่วนนั้นจะต้อยาว หรือสั้น เล็กหรือใหญ่ มีขนาดเท่ากันเท่านี้ไม่สามารถบอกได้ งานออกแบบเป็นเรื่องของความงามและจินตนาการบนพื้นฐานของความเป็นจริงเชิงวิทยาศาสตร์ที่จับต้องได้หรือไม่ได้ก็เป็นได้

สมดุลได้หลากหลาย

ความสมดุล (balance) คือ การจัดวางองค์ประกอบให้เกิดน้ำหนักที่เท่ากันด้วยการมองจากภาพรวมให้เกิดเป็นภาพประกอบที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการออกแบบอื่นๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งความสมดุลนั้นสร้างสรรค์เพื่อใช้ในงานออกแบบภาพประกอบได้ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ดังนี้ การได้สมดุลกันเป็นกฎเกณฑ์หนึ่งของเอกภาพ

ความประสานที่ลงตัว

ความประสานกัน (harmony) หมายถึง เอกภาพซึ่งประกอบด้วยสิ่งอันเป็นมูลธาตุ คำมูลธาตุ เหล่านี้มีลักษณะพิเศษอย่างเดียวกัน เช่น ถ้าเป็นสีก็เป็นสีอยู่ในระดับเดียวกัน ถ้าเป็นเส้นก็มีลีลาการเคลื่อนไหวเกือบเป็นอย่างเดียวกัน ถ้าเป็นบทกวีก็มีคำสัมพันธ์กัน เป็นต้น องค์ประกอบที่มีลักษณะนี้ ทางศิลปะ เรียกว่า “ความประสานกันอย่างง่าย ๆ” ถ้าองค์ประกอบนั้นมีความขัดกันและความไม่เข้า กันอยู่ด้วย อย่างนี้เรียกว่า “ความประสานกันอย่างสมบูรณ์” แต่การที่จะประกอบให้มีความประสานกันอย่างสมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความสามารถและความชำนาญอย่างมาก

การขัดแย้งอย่างตั้งใจ

ความขัดกัน (contrast) หมายถึง ความไม่ตกลงกัน ขาดความประสานกัน แต่คำว่า “ความขัดกันทางศิลปะ” ถือเป็นหลักใหญ่ซึ่งเกี่ยวกับการสร้างองค์ประกอบ เพราะฉะนั้นความขัดกันจึงเป็นส่วนหนึ่งของความประสานกัน ความสัมพันธ์ของความประสานกันและความขัดกัน เรามักพบว่าเมื่อใด ที่มีความประสานกันก็จะมี การขัดกันอยู่ด้วย จะเป็นด้วยเส้น รูปร่าง น้ำหนัก ฯลฯ

จังหวะ ลีลาเข้าใจ

จังหวะ ลีลา (rhythm) หมายถึง การซ้ำที่ประสานกันของแม่ลายหรือแม่บทของศิลปะ ซึ่งอาจเป็นเพราะ เส้นที่วาด สีที่ระบาย ค่าของสี การซ้ำมีจังหวะ ลีลาเกิดขึ้นเป็นระยะๆ มีอัตราสม่ำเสมอ เช่น การวางจังหวะตัวหนังสือ การจัดวางลวดลาย รูปร่าง รูปทรง จุด เส้น เป็นต้น องค์ประกอบและ ส่วนประกอบทางศิลปะต่างๆ ในงานออกแบบทุกแขนงย่อมมีจังหวะ ลีลาด้วยเช่นกัน จะสังเกตเห็นได้ว่า ลีลานั้น คือ ความประสานกัน จังหวะสวยงาม ความสมดุลเหมาะสม ความกลมกลืนกันอย่างลงตัว ด้วยการใช้หลักการออกแบบต่างๆ เข้ามาช่วยให้จังหวะ ลีลา มีความเข้าใจได้

จุดเน้นให้เด่นชัด

จุดเน้นหรือจุดเด่นที่จะสร้างให้กับการออกแบบภาพประกอบนั้น จะต้องสามารถใช้เป็นตัวที่กำหนดทิศทาง การเล่าเรื่องในภาพประกอบได้ตามต้องการ เพื่อที่จะทำให้การออกแบบภาพประกอบ มีความน่าสนใจ

จุดสนใจ (emphasize) หมายถึง จุดของการเน้นหรือย้ำ หรือพื้นที่ที่เด่นชัด ซึ่งเกี่ยวกับ หลักการของการออกแบบ ซึ่งนำไปสู่ส่วนสำคัญที่สุดของการออกแบบแล้วจึงค่อยไปยังส่วนรองอื่นๆ การออกแบบทุกชนิดต้องการสิ่งที่สนใจบางสิ่ง เพื่อเป็นที่สะดุดตาหรือดึงดูดความสนใจ

เอกภาพเป็นหนึ่งเดียว

เอกภาพ (unity) หมายถึง การรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรูปทรงและประสานกัน โดยอาศัยหลักการออกแบบ คือ สัดส่วน ความสมดุล ความประสาน ความขัดกัน จังหวะ ลีลาและการเน้นทั้งหมดนี้เป็นการรวมทำให้เกิดเอกภาพขึ้น

โดยสามารถนำมาใช้กับการออกแบบการสัมมนาและจัดนิทรรศการได้ ดังนี้

- 1.ความเด่น เช่นทิศทางของเส้น ความเด่นของแบบ หรือรูปร่าง ขนาดและสี สิ่งเหล่านี้จะทำให้การนิทรรศการดึงดูดความสนใจและสะดุด สายตาของผู้ชม ไม่ควรใช้สีเกินกว่า 2-3 สี โดยใช้สีที่เป็นกลางเป็นพื้นหลังใช้สีที่เข้มเพื่อเน้นจุดสนใจ
- 2.ความไม่ซ้ำซาก ทำให้เกิดความสนใจของผู้ดูอยู่ได้นาน
- 3.ความสมดุล ทำให้ความสนใจของผู้ดูไม่หันเหออกจาก เนื้อเรื่องนั้น
- 4.ความต่อเนื่อง การใช้เส้น สี และแบบจะช่วยแนะให้ผู้ดูสามารถดูและเข้าใจเนื้อหาได้ตามช่วงและจังหวะที่จัดไว้
- 5.การเน้นจุดสนใจในป้ายนิทรรศการเป็นการจัดให้ภาพข้อความที่มีความสำคัญเด่นชัดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยยึดหลัก
 - 5.1 ภาพที่แยกจากภาพอื่น จะทำให้ดูว่ามีความสำคัญ
 - 5.2 ภาพที่มีขนาดใหญ่กว่าภาพอื่นทั้งหมดย่อมดึงดูดความสนใจ
 - 5.3 สีและรูปทรงของภาพสามารถแข่งกับขนาดได้ หลักสำคัญในการวางจุดสนใจ คือ วางไว้ในระดับสายตาสูงจากพื้นขึ้นประมาณ 5 ฟุต ระดับ ที่อยู่เหนือ 7 ฟุต ขึ้นไป และต่ำกว่า 3 ฟุต ลงมา ในระดับที่ผู้ดูให้ความสนใจ
- 6.การจัดให้มีเอกภาพ
 - 6.1 จัดภาพที่มีความเกี่ยวพันเด่นชัดมาอยู่รวมกัน อาจใช้วัสดุขนาด และรูปร่าง ซ้ำ ๆ กัน
 - 6.2 จัดวัสดุที่มีลวดลายแปลก ซ้ำ ๆ กัน ทำให้เป็นหมวดหมู่และเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน

7.ความแตกต่าง เป็นการจัดที่มีความประสงค์ให้มีการขัดแย้งเพื่อแก้ปัญหา ความเข้าใจจาก การจัด ลักษณะในทำนองเดียวกันหมดไม่มีลักษณะต้นตอแอบแฝงอยู่ ดังนั้น การออกแบบโดยอาศัยหลักความแตกต่าง โดยการทำให้มีบางส่วน หรือหลายส่วนทำให้เกิดการขัดแย้งกัน จะเป็นเส้นที่ตัดกัน ผิดเรียบ นุ่มนวล ตัดด้วยผิวขรุขระ หรือการใช้สีตรงกันข้าม เพื่อให้รู้สึกขัดแย้งกันบ้างในส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ อันจะช่วยให้มีชีวิตชีวาเพิ่มขึ้น เพิ่มรสชาติแตกต่าง

8.ความกลมกลืน ในที่นี้หมายถึงการพิจารณาในส่วนรวมทั้งหมดแม้จะมีบางอย่างที่แตกต่างกันก็ตาม แต่เมื่อมองดู แล้วให้ความรู้สึกผสมผสานกลมกลืนเข้ากันได้

9.ความเรียบง่าย เป็นสิ่งสำคัญในการจัดนิทรรศการ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ภาพตัวอักษรที่สื่อความหมาย ชัดเจนจะช่วยให้ผู้ชมเกิดการเข้าใจได้เร็วขึ้น ควรระลึกเสมอว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดนิทรรศการ เพื่อให้คนดูเข้าใจ เรื่องราวที่เราแสดงการใช้วัสดุหรือสิ่งที่แสดงเกินความจำเป็น หรือมีลักษณะแปลกไม่ตรงกับเนื้อหาอย่าไม่เกิดผลดี ดังนั้น การประหยัดและความชัดเจนเรียบง่ายจะทำให้นิทรรศการนั้นน่าสนใจมีใช้น้อย

10.ความสมบูรณ์ขั้นสำเร็จ เป็นการสำรวจขั้นสุดท้าย ที่จะสรุปผลการออกแบบอันมีผลโดยตรงต่อส่วนรวมทั้งหมด มีส่วนใดบกพร่องไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข โดยใช้ความคิด หรือถ้ายังไม่พอใจ อาจต้องมีการทดลองจัด ตามที่คิดว่าถูกต้องเหมาะสมแล้ว ก็พิจารณาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ที่เคยจัดมาแล้ว เมื่อรู้สึกว่าไม่ดีเท่าที่โยกย้ายกลับ ที่เดิมถือว่าเป็นการประลองความคิดเมื่อได้ทดลองเช่นนี้ ก็จะช่วยให้การตัดสินใจที่ถูกต้องยิ่งขึ้นอันเป็นผลดีแก่การจัด นิทรรศการ

หลักการออกแบบเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์แนวคิดและสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดขึ้นได้จริง ตามจินตนาการที่มี ของนักออกแบบที่สัมมนาและจัดแสดงสิ่งแสดงในงานนิทรรศการให้สอดคล้องแนวคิดด้วยการใช้หลักการออกแบบได้อย่าง แปลกใหม่ น่าสนใจ ส่งเสริมงานสัมมนาและนิทรรศการให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

กระบวนการออกแบบและจัดแสดง

การวางแผนการจัดแสดงเป็นสิ่งสำคัญมากในการสัมมนาและจัดนิทรรศการ เนื่องจากแนวคิดการออกแบบที่ดีแล้ว จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการงานที่ดีด้วย โดยนักออกแบบต้องวางแผนในแต่ละขั้นตอนการจัดแสดงงานให้ครอบคลุม การทำงานให้ครบถ้วนให้ได้มากที่สุด

ขั้นตอนการจัดนิทรรศการ (<https://nrei.rmutsv.ac.th>)

1. ขั้นวางแผน
 - ตั้งหัวข้อเรื่อง
 - วัตถุประสงค์
2. การเตรียม
 - รวบรวมแนวความคิด
 - กำหนดสถานที่
 - กำหนดกิจกรรมสำหรับผู้เข้าชม

- ออกแบบ
 - ทำแผนผังที่ติดตั้ง
 - ทำตัวอักษรชื่อนิทรศการและสัญลักษณ์ที่ต้องการ
3. การจัดทำ
 - แสวงหาบุคลากร
 - จัดหาวัสดุอุปกรณ์
 - ก่อสร้างและปฏิบัติงาน
 4. การประชาสัมพันธ์
 - วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
 - โปสเตอร์ สติกเกอร์
 - เอกสารและแผ่นพับ
 5. การนำเสนอ
 - พิธีเปิด
 - สาธิตและกิจกรรมประกอบ
 6. การประเมินผล
 - สังเกตพฤติกรรมผู้เข้าชม
 - แจกแบบสอบถาม
 7. การติดตาม
 - รายงานผลทางสื่อมวลชน
 - ทำเอกสารรายงาน

การวางแผนการทำงานที่ดีจะช่วยให้การสัมมนาและจัดนิทรศการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนด โดยเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุดและได้ผลงานที่ดีที่สุด

เอกสารอ้างอิง

สุภัทรา ลูกรักษ์. 2566. **เทคนิคการออกแบบภาพเคลื่อนไหว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
 สุภัทรา ลูกรักษ์. 2561. **การออกแบบภาพประกอบ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

<http://www.digitalschool.club>

<https://www.google.com>

<https://www.nrei.rmutsv.ac.th>

<https://www.pinterest.com>